

Høringsnotat

**Forslag om forskrift om en midlertidig søknadsbasert
strømstønadsordning for husholdningskunder av
nærvarmeleverandører**

Dato: 3. juli 2023

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Bakgrunn	3
2.1 Kort om kraftsituasjonen og iverksatte tiltak	3
2.2 Bakgrunn for ny stønadsordning	3
3. Hovedtrekkene i høringsforslaget.....	4
4. Gjeldende rett	5
5. Nærmere om forslaget.....	6
5.1 Hvem ordningen vil gjelde for	6
5.2 Søknadsprosess og søknadsbehandling	6
5.3 Nærmere om stønadsberegningen	8
5.4 Kontroll med vilkår og opplysningsplikt.....	9
5.5 Tilbakebetalingsplikt.....	9
5.6 Virkningstid for ordningen og søknadstidspunkt	9
6. Forholdet til annet regelverk	9
7. Økonomiske og administrative konsekvenser	10
7.1 For husholdningskunder av nærvarmeanlegg.....	10
7.2 For nærvarmeleverandører	10
7.3 For myndighetene og Enova.....	10
8. Merknader til de enkelte bestemmelser	11
9. Forslag til midlertidig forskrift om stønad til kunder av nærvarmeleverandører	13

1. Innledning

Olje- og energidepartementet foreslår en ny forskrift med nærmere bestemmelser om en søknadsbasert stønadsordning for kunder som er tilknyttet fjernvarmeanlegg¹ uten konsesjon. Disse anleggene defineres som «*nærvarmeanlegg*» i dette forslaget. Stønadsordningen gjelder kun husholdningskunder, herunder husholdningskunder i boligselskap.

Det foreslås at husholdningskunder av nærvarmeleverandører som i hovedsak benytter strøm i sin varmeproduksjon kan få stønad. Stønadsordningen skal kompensere husholdningene for høye nærvarmepriser, som følge av at nærvarmeleverandørene har hatt ekstra høye utgifter til strøm i sin varmeproduksjon.

Det foreslås at beregningen av stønad skal ta utgangspunkt i beregningen av stønad som følger av strømstønadsloven² § 5 (månedsbasert beregning). Dette gjelder uavhengig av en eventuell ny § 5a om timesmåling.

2. Bakgrunn

2.1 Kort om kraftsituasjonen og iverksatte tiltak

Kraftprisen har siden midten av 2021 vært på et svært høyt nivå, og har gitt en betydelig økning i strømutfgifter. Kraftprisen har vært særlig høy i prisområdene i Sør-Norge (NO1, NO2 og NO5) i 2022, og er fremdeles på et høyere nivå enn tidligere år. Departementet viser til omtale av bakgrunnen for de ekstraordinære høye prisene i Prop. 44 L (2021–2022) punkt 2, samt omtale av kraftsituasjonen i Prop. 1 S (2022–2023).

Det er på bakgrunn av kraftsituasjonen etablert en midlertidig ordning for økonomisk stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter. Siden desember 2021 har husholdninger som er strømkunder fått stønad når gjennomsnittlig elspotpris i en måned overstiger 70 øre/kWh i det prisområdet kunden er tilknyttet. Etter strømstønadsloven § 10 pålegges fjernvarmeleverandører med konsesjon etter energiloven kapittel 5 å sette prisen tilsvarende strømstønaden til husholdningskunder.

I revidert nasjonalbudsjett for 2023 ble det bevilget 60 millioner kroner til en ny søknadsbasert strømstønadsordning for husholdningskunder av nærvarmeanlegg som baserer seg på strøm.

2.2 Bakgrunn for ny stønadsordning

Fordi prisreguleringen i energiloven kun gjelder fjernvarmeanlegg med konsesjon, omfattes ikke nærvarmeanlegg av prisreguleringen i strømstønadsloven. Nærvarmeanlegg er alt fra mindre varmeanlegg som forsyner et lite boligområde, til større anlegg opp til konsesjonsgrensen på 10 MW. Mange nærvarmekunder opplever at nærvarmeprisen har økt i takt med strømprisene. Anlegg som er organisert utenfor et boligselskap, oppfyller ikke kriteriene for stønad etter strømstønadsloven med tilhørende forskrift. Kunder av slike anlegg mottar ikke strømstønad.

---

¹ Fjernvarmeanlegg er anlegg for produksjon, overføring og fordeling av varmtvann eller annen varmebærer til eksterne forbrukere, jf. energiloven § 1-3 annet ledd.

² Midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstønadsloven)

Nærvarmekunder har inngått en avtale med en nærvarmeleverandøren om kjøp av varme. En slik avtale reguleres verken av energilovens bestemmelser om prisregulering eller plan- og bygningslovens regler om tilknytningsplikt, som kun omfatter fjernvarmeanlegg med konsesjon.

Dersom nærvarmeanlegget baserer seg på strøm, må partene i avtalen ta høyde for variasjoner i strømprisen når de inngår en avtale om nærvarme. Hvis strømprisene øker ut over det som var forventet, må enten nærvarmeleverandøren bære tapet, eller så vil kundene måtte betale en ekstra høy nærvarmepris. Departementet har fått henvendelser fra bransjen om at de høye strømkostnadene medfører at utbyggingen av nærvarmeanlegg som baserer seg på elektrisitet, som varmpumper eller elkjeler, stopper opp.

Flere alternativer for å yte strømstønad til nærvarmekundene er blitt vurdert. Blant annet er det vurdert å utvide strømstønadsordningen til også å gjelde husholdninger som er nærvarmekunder. Det er også vurdert hvorvidt det er mest hensiktsmessig om nærvarmeleverandøren selv søker om stønad for å redusere prisen til sine husholdningskunder, eller om kundene skal søke om og motta stønad.

Å utvide den eksisterende strømstønadsordningen, der nettselskapene utbetaler stønad til husholdningene over nettleien, vil være krevende. Strømstønad til kunder av nærvarmeanlegg skiller seg fra den ordinære strømstønadsordningen ved at nettselskapet ikke kjenner hvor stor andel av strømmen den enkelte nærvarmeleverandøren bruker til å lage varme som selges til husholdninger. Dersom oppgaven med å administrere ordningen legges på nettselskapene, ville disse måtte ha kontakt både mot nærvarmeleverandørene og nærvarmekundene, for sikre at strømstønaden uavkortet går til husholdningskundene. I motsatt fall vil stønaden kunne fremstå som næringsstøtte.

Reguleringsmyndighetene for energi (RME) har vurdert kapasiteten hos nettselskapene, og funnet at forvaltningen av den ordinære strømstønadsordningen er en belastning for nettselskapene. En økning av arbeidsomfanget ved å gi nettselskapene en ny oppgave med å administrere stønad til nærvarmekunder er ikke ønskelig. Etter departementets vurdering må en ordning med strømstønad til nærvarmekunder være søknadsbasert.

3. Hovedtrekkene i høringsforslaget

Formålet med forslaget til ny stønadsordning, er at nærvarmekunder som er tilknyttet nærvarmeanlegg som i hovedsak bruker strøm i sin varmeproduksjon, kompenseres for økninger i nærvarmeprisen som følger av ekstraordinære høye strømpriser.

Stønadsordningen som foreslås omfatter kun husholdningskunder, herunder i boligselskap, som mottar nærvarme som ikke er prisregulert etter energiloven § 5-5. Husholdningskunder som får varme fra anlegg som omfattes av ordningen med strømstønad etter strømstønadsloven, omfattes heller ikke av den ordningen som beskrives i dette høringsnotatet.

Det foreslås at stønaden tildeles etter søknad fra kundene. Det foreslås at terskelverdi og stønadsgrad for beregning av stønad skal være tilsvarende som etter strømstønadsloven § 5. Dette betyr at det kun utbetales stønad i måneder hvor gjennomsnittlig månedlig elspotpris for det aktuelle prisområdet overstiger 70 øre. Stønadsgraden er tilsvarende som etter loven, enten 80 eller 90 prosent. Stønad etter forslag til ny stønadsordning må holdes innenfor årlige budsjettammer, og er derfor ikke rettighetsbasert.

Departementet foreslår at ordningen kun skal gjelde der nærvarmeanlegget i hovedsak bruker strøm i sin varmeproduksjon, ved bruk av varmepumper og/eller elkjeler. Bakgrunnen for denne avgrensningen er at stønaden skal kompensere for ekstraordinære strømpriser, og bidra til at husholdningskunder av nærvarmeanlegg likebehandles med husholdninger som får varme fra tilsvarende anlegg som mottar stønad gjennom ordningen for boligselskaper. Varmesentraler som er organisert innenfor boligselskapet får ordinær strømstønad for strømmen de bruker i sin varmeproduksjon, og kan ikke i tillegg søke om strømstønad i ny stønadsordning. Eventuelle endringer i prisene for andre energivarer omfattes ikke av den foreslåtte ordningen, og inngår ikke i grunnlaget for å få stønad.

Ny stønadsordning foreslås å gjelde for forbruk fra og med november 2022, og ut 2024. Det tas sikte på at ordningen vil etableres høsten 2023.

Det legges opp til en effektiv søknadsprosedyre der det etableres en digital søknadskanal. Store deler av søknadsbehandlingen vil skje maskinelt, basert på data som må oppgis i søknaden fra nærvarmekundene. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Enova vil sammen forvalte ordningen. NVE vil være ansvarlig myndighet som godkjenner søknader. Det foreslås at Enova utbetaler stønaden.

Det foreslås at stønaden beregnes ut ifra en antatt fordeling av varmeproduksjon mellom varmepumpe og elkjel. For å unngå resurskrevende rapportering og dokumentasjon av hvert enkelte anlegg foreslås det at produksjonssammensetningen og virkningsgraden settes lik for alle anlegg som omfattes av ordningen.

Nærvarmekunden vil kunne søke om stønad for sitt historiske forbruk tilbake til november 2022. Fremtidig forbruk vil stipuleres. Søker må derfor i søknaden rapportere sitt månedlige kjøp³ av nærvarme gjennom et helt år. Søker kan velge hvilket av årene 2020, 2021 eller 2022 som er mest representativt for sitt nærvarmeforbruk. I beregningen av fremtidig stønad, temperaturkorrigeres det historiske forbruket med faktisk temperatur og brukes som basis for utbetaling av stønad. På denne måten vil det være tilstrekkelig med én søknadsrunde for de fleste kundene. Kunder som ikke har historisk forbruk, eller som etableres sent i ordningen må behandles manuelt. Disse kundene må levere månedlig dokumentasjon på sitt forbruk av nærvarme som grunnlag for tildeling av stønad.

4. Gjeldende rett

Strømstøndsloven ble vedtatt 22. desember 2021 som en følge av den ekstraordinære situasjonen i kraftmarkedet. Den midlertidige loven etablerer en tidsbegrenset ordning for økonomisk stønad til husholdningskunder som følge av ekstraordinære strømutgifter fra og med desember 2021. I Prop. 116 L (2022-2023) har regjeringen foreslått at ordningen gjelder til og med desember 2024.

Det fremgår av energiloven § 5-5 første ledd andre punktum at prisen for fjernvarme ikke skal overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde. I strømstøndsloven § 10 fremgår det at ved beregning av prisen for fjernvarme for husholdninger, skal det gjøres fratrukk tilsvarende stønad etter strømstøndsloven.

---

³ I alle sammenhenger der søker bes om å oppgi mottatt, kjøpt eller brukt fjernvarme er det energimengden (eks. kWh) som skal oppgis.

Departementet har fastsatt en midlertidig forskrift om prisregulering av fjernvarme til husholdninger med og uten tilknytningsplikt. Formålet er å sikre at prisen på fjernvarme for husholdningskunder av fjernvarmeanlegg med konsesjon etter energiloven, ikke overstiger prisen på elektrisk oppvarming etter strømstøndsloven.

Det fremgår av forskriften § 4 at uavhengig av om husholdningskunden har tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven § 27-5, skal prisen for fjernvarme ikke overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde. Ved beregning av prisen for fjernvarme for husholdningskunder, skal det gjøres fratrukk tilsvarende stønad beregnet etter strømstøndsloven § 5.

Det finnes i dag ingen stønadsordning for nærvarmekunder. Nærvarmeleverandører har ikke konsesjon, og er ikke omfattet av prisregulering etter energiloven § 5-5. De er heller ikke omfattet av plikten til å redusere prisen på varme tilsvarende strømstønden etter strømstøndsloven § 10, som kun forplikter fjernvarmeleverandører.

5. Nærmere om forslaget

5.1 Hvem ordningen vil gjelde for

Det foreslås en ny stønadsordning som vil gjelde for husholdninger, herunder også i boligselskap, som er kunder av en nærvarmeleverandør som i hovedsak bruker strøm i produksjonen av nærvarme. Formålet er å avhjelpe husholdningene for økte priser på nærvarme som følge av økte strømpriser. Forslaget omfatter ikke anlegg som er underlagt prisregulering eller som er omfattet av strømstøndsloven.

De fleste husholdningene som mottar nærvarme, tilhører et borettslag eller et sameie. Denne kundegruppen er noe ulikt organisert, og betegnes i dette forslaget som boligselskaper. Departementet foreslår at begrepet boligselskap defineres på samme måte som i midlertidig forskrift om strømstønad § 3: «*eierseksjonssameier, borettslag, boligaksjeselskaper og ikke-seksjonerte boligsameier*». Utbetales stønad til et boligselskap, foreslår departementet at boligselskapet skal sørge for at stønaden fordeles på husholdningene, slik som ved utbetaling av strømstønad ellers.

I tråd med formålet med ordningen er det nødvendig å definere i hvilke tilfeller husholdningene kan få stønad. At nærvarmeleverandøren i hovedsak bruker strøm i produksjonen, er i denne sammenheng definert som at nærvarmeleverandøren benytter varmepumper eller elkjeler til å dekke minst 75% av sin varmeproduksjon målt i kWh. Grensen er satt til 75% for at anlegg som i hovedsak benytter strøm, men av og til må supplere med andre energibærere, også skal omfattes av ordningen.

Annet forbruk enn husholdningsforbruk vil ikke omfattes av ordningen. Næringsvirksomhet, herunder boligutleieselskap, omfattes ikke.

5.2 Søknadsprosess og søknadsbehandling

For at ordningen skal komme raskere på plass, foreslår departementet å etablere en stønadsordning der nærvarmekundene søker om stønad. Det legges opp til at administrasjonen av ordningen skal være enkel ved bruk av et digitalt søknadsskjema. Søker må fylle inn nødvendige data for at søknaden skal behandles. I første rekke er dette data for å identifisere søker, og angi hvilken nærvarmeleverandør søker kjøper varme fra. I tillegg må søker dokumentere historiske data om hvor mye varme som er

kjøpt hver måned⁴, tilbake til og med november 2022. Dette er opplysninger for utbetaling av stønad ved oppstart av ordningen. I tillegg må søker angi forholdet mellom boligareal og næringsareal i forbruket som det søkes om stønad for. Som i den ordinære strømstønadsordningen skal også denne ordningen kun gjelde for husholdningsforbruk.

Det legges opp til at søknadene om stønad behandles maskinelt, og at vedtak om stønad gis av NVE. Vedtak kan påklages til OED. Det legges videre opp til en løsning som kun gjør det nødvendig å søke om stønad én gang. Stønad foreslås utbetalt kvartalsvis til søker av Enova.

Krav til søknadens innhold

I en søknad om stønad er det nødvendig å hente data fra både nærvarmeleverandør og fra kunden tilknyttet anlegget. Kundene vet hvor mye nærvarme de har kjøpt, og hvor stor andel av denne som eventuelt er benyttet til andre arealer enn husholdning. Søker må oppgi navn og organisasjonsnummer på varmeleverandøren. Etter at søkeren har fylt inn relevant informasjon vil nærvarmeleverandøren få en egen henvendelse med lenke til det de skal svare på og gi av bekreftelser for at søknaden skal kunne behandles. Nærvarmeleverandøren må levere en egenerklæring om at de har brukt strøm til å produsere minst 75% av varmen de har levert fra anlegget. NVE vil gjennomføre stikkprøver for å avsløre juks.

Sammen med søknaden om stønad for det historiske forbruket, foreslår departementet at søkeren også legger inn det historiske månedlige forbruket for et sammenhengende år. Det legges opp til at søker kan velge mellom årene 2020, 2021 eller 2022. Søker kan velge det året som søker mener er mest representativt for sitt fremtidige forbruk. Disse forbrukstallene vil bli benyttet for å estimere hvilket forbruk som skal ligge til grunn for stønadsutbetalinger frem til ordningen avsluttes.

Søkere som ikke har et historisk forbruk for et helt år, eller har gjort store endringer⁵ i byggene slik at det historiske forbruket ikke er relevant, må dokumentere dette. Søknader hvor det ikke er oppgitt historisk forbruk vil bli behandlet manuelt av NVE. Søkere som kommer sent inn i ordningen fordi byggene er under oppføring, må behandles manuelt. Fordi beregningen av fremtidig stønad er basert på et historisk forbruk, pålegges søker å gi beskjed dersom det gjennomføres større endringer i byggene som er inne i ordningen. Husholdningskundene og næringskundene skilles med egne strømmålere hos et nettselskap, men har ofte et felles målepunkt i nærvarme. Nærvarmeleverandøren vil derfor kunne ha levert varme til et boligselskap som også har arealer med næringsvirksomhet. Denne stønadsordningen er avgrenset til husholdningskundene, og boligselskap og husholdningskunder pålegges derfor å angi hvor stor andel av sitt totale varmekjøp som benyttes til husholdningsformål. Andelen skal oppgis som andel av oppvarmet areal som benyttes til næringsvirksomhet. Søker avgir også en egenerklæring på at varmen ikke kommer fra en sentral som er omfattet av den ordinære strømstønadsordningen. Stikkprøvekontroll kan avsløre juks.

Alle data som etterspørres i søknadsskjemaet må angis for at søknaden skal behandles. Manglende data må fremskaffes av søker for at søknaden skal behandles. Fordi søknadsbehandlingen skjer maskinelt, vil manglende data medføre at søknaden avvises av søknadssystemet. Slike søknader vil enten endelig avvises eller behandles manuelt.

---

⁴ Søker må fremskaffe månedlig kjøp av varme fra sin nærvarmeleverandør dersom fjernvarmen er kjøpt for et annet tidsrom

⁵ Sammen med innsending av søknaden opplyses det om at søker har plikt til å gi beskjed til NVE dersom grunnlaget for de oppgitte forbrukstallene endres vesentlig, for eks. som følge av ombygninger, skifte av varmesystem mm.

Departementet har vurdert fordeler og ulemper med å be søker om å jevnlig rapportere faktisk forbruk eller be søker angi et historisk forbruk som brukes i en beregning av fremtidig stønad. Fordelen med jevnlig rapportering er at stønad ville blitt tildelt etter faktisk kjøpt varme. Ulempen er at antall søknadsrunder og krav til dokumentasjon ville økt. For å holde budsjettkontroll måtte det vært søknadsfrister som måtte overholdes. Dette ville ført til kostnader både for boligselskapene som søker og for myndighetene som tar imot behandler søknader. Disse kostnadene ville blitt høye i forhold til størrelsen på beløpene som skal utbetales.

5.3 Nærmere om stønadsberegningen

Ut ifra varmemengden som søker har oppgitt, vil systemet automatisk beregne hvilket strømforbruk som skal ligge til grunn for utmåling av stønad. Varmen som kunden mottar er produsert og transportert, med ulike tap og virkningsgrader på veien fra kjøpt strøm hos varmelieferandørene til levert varme hos kunden. For å beregne hvor mye strøm som benyttes til å produsere varmen som kunden kjøper, må kundens varmekjøp korrigeres for tap og varmefaktorer i hele produksjonskjeden. Disse faktorene vil variere fra anlegg til anlegg. For å gjøre ordningen enkel, foreslås det å benytte en felles systemvirkningsgrad for alle anlegg.

Gode anlegg kan ha høy virkningsgrad på over 3. Dette innebærer at anlegget leverer mer enn tre ganger så mye energi enn anlegget bruker. Et dårlig anlegg kan ha lav virkningsgrad på under 1. Det vil si at anlegget bruker mer energi til å produsere varme enn det leverer til sluttbruker. Fordi denne ordningen kun omfatter anlegg med varmepumper og elkjel, er normalt virkningsgraden høy. Isolert sett gir en høyere virkningsgrad mindre stønad, fordi anlegget følgelig bruker mindre strøm. Departementet foreslår en systemvirkningsgrad på 2. Dette betyr at stønaden blir beregnet med basis i halvparten av den varmemengden som kunden har kjøpt.

Beregning av nærvarmestønad vil ta utgangspunkt i samme terskelverdi og stønadsgrad som under strømstøndsloven, men vil baseres på månedspriser for strøm, ikke timesverdier. Grunnen til dette er at nærvarme som regel ikke måles og faktureres med timesoppløsning. Nærvarmekunden vil motta 80 eller 90 prosent av månedlig gjennomsnittlig elspotpris over 70 øre/kWh for hver kWh av kundens forbruk eller estimerte forbruk. Stønaden blir beregnet slik:

$$\text{Stønad} = \frac{\text{levert varme}^6}{2} * (\text{gjennomsnittlig områdepris for strøm} - \text{terskelpris}) * \text{kompensasjonsgrad}$$

Stønadsbeløp per kWh vil variere avhengig av hvor i landet varmeanlegget er plassert, fordi elprisen varierer.

Fordi den største andelen av forbruket dekker byggenes oppvarmingsbehov, er den største delen av forbruket temperaturavhengig. Når en måneds temperatur er kjent, kan forbruket som skal legges til grunn for stønad i denne måneden, beregnes ved å temperaturkorrigere forbruket for samme måned i et tidligere år. Temperaturkorrigeringen vil skje med graddagsmetoden⁷. Sammen med månedlig gjennomsnittlig elspotpris kan systemet beregne stønad for hver måned. Dersom månedlig gjennomsnittlig elspotpris er under terskelverdi vil det ikke utbetales stønad. Denne løsningen innebærer at de fleste søkerne kun behøver å søke om stønad én gang.

Det vil ikke utbetales stønad for forbruk ut over 5000 kWh/mnd per boenhet under nærvarmeordningen. Nærvarmeordningens intensjon er å tette et hull i den ordinære

---

⁶ Varme til husholdningsformål, estimert ved temperaturkorrigerings.

⁷ [rapport2014_07.pdf \(nve.no\)](#)

strømstønsordningen, ikke å utvide forbrukstaket. Av praktiske årsaker er det ikke hensiktsmessig å håndheve et felles forbrukstak for de to ordningene. Det er svært lite sannsynlig at samlet energibruk i leiligheter skal overstige 5000 kWh/mnd. SSB-tall på gjennomsnittlig energibruk per husholdning i boligblokker er 10899 kWh/år. Dette er en undersøkelse fra 2012. Standarden i boliger har blitt bedre etter dette, så dette tallet er trolig lavere i dag.

5.4 Kontroll med vilkår og opplysningsplikt

Søker signerer søknaden som sendes inn, og bekrefter med dette at dataene er riktige. Tilsvarende signerer nærvarmeleverandøren på at de i hovedsak benytter strøm til produksjon av varme. NVE vil gjennomføre stikkprøvekontroller av både nærvarmekundene og nærvarmeleverandørene, for å kontrollere at opplysningene de har gitt er riktige. Dersom stønad er utbetalt på uriktig grunnlag, vil NVE kunne kreve stønaden tilbakebetalt.

5.5 Tilbakebetalingsplikt

NVE vil føre stikkprøvekontroll. Dersom det er utbetalt stønad til noen som ikke er rettmessige mottakere, kan NVE fatte vedtak med krav om tilbakebetaling av det uriktig utbetalte beløpet. Vedtaket kan påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven.

5.6 Virkningstid for ordningen og søknadstidspunkt

Departementet tar sikte på at stønsordningen skal tre i kraft 1. oktober 2023. Det foreslås at ordningen skal gjelde fram til og med 31. desember 2024, tilsvarende som strømstønsordningen for husholdninger. Når ordningen trer i kraft, vil det være mulig å søke om stønad for varmekjøp tilbake til 1. november 2022.

Som beskrevet over, foreslås det at de fleste søkere kun behøver å søke om stønad én gang. Med bakgrunn i det månedlige forbruket av varme som søker har oppgitt for et helt år, vil søker motta stønad fortløpende innenfor den budsjetttrammen som bevilges til ordningen. Det legges ikke opp til å begrense muligheten til å søke om stønad ved å fastsette en søknadsfrist i ordningen, men ordningen er begrenset av sluttdatoen 31. desember 2024 og budsjetttramme. Søknader innkommet etter fredag 20. desember 2024 vil ikke bli behandlet.

Fordi dette ikke er en rettighetsbasert stønsordning, men en bevilging med en øvre budsjetttramme, kan omfanget av søknader overskride budsjetttrammen for ordningen. Dersom fremtidige utbetalinger av godkjente søknader overskrider budsjetttrammen, vil utbetalingene avkortes prosentmessig likt for alle søkere.

6. Forholdet til annet regelverk

Det foreslås at NVE treffer vedtak om tildeling av stønad etter søknad fra den enkelte husholdning eller boligselskap. Vedtaket er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, jf. § 2 første ledd b, jf. bokstav a. Vedtak om kan påklages til departementet.

Ved uriktig utbetalt stønad foreslås hjemmel for vedtak om tilbakebetaling av stønad. Myndighet til å fatte slike vedtak foreslås også lagt til NVE, og vil kunne påklages til departementet.

Selve beregningen følger av forslaget til forskrift og utbetaling i tråd med dette, anses ikke å være et enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand.

Offentlig stønad er regulert av støtteprosessloven. Tildeling av offentlige midler utgjør bare statsstøtte dersom mottaker er et foretak. Stønadsordningen som omhandles i dette høringsnotatet er innrettet mot husholdninger og utformet slik at stønad skal tilfalle husholdningene etter søknad. Etter departementets vurdering kan tiltaket iverksettes uten at det er behov for notifikasjon til ESA, ettersom stønaden ikke gis til næringsdrivende.

Departementet vil foreta en nærmere vurdering av de støtterettslige spørsmålene saken reiser under høringen, herunder vil de EØS-rettslige sidene bli avklart med ESA. Departementet ber om høringsinstansenes vurdering av de problemstillingene som er skissert her.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

7.1 For husholdningskunder av nærvarmeanlegg

Departementet har ikke eksakt kunnskap om hvor mange nærvarmekunder som vil omfattes av ordningen. NVE anslår at det kan være om lag 700-800 boligselskap og husholdninger som er kunder av nærvarmeleverandører som i hovedsak benytter strøm i varmeproduksjonen. Boligselskapene fordeler varmekostnadene til sine beboere, og vil i denne ordningen være pålagt å fordele stønad videre til husholdningene. Omfanget av stønaden vil følge utviklingen i strømprisen.

7.2 For nærvarmeleverandører

Nærvarmeleverandøren får ikke stønad gjennom denne ordningen. Ordningen griper ikke inn i kontraktsforholdene mellom kjøper og selger av nærvarme.

Nærvarmeleverandørene må bekrefte at de i hovedsak benytter strøm til sin varmeproduksjon som leveres til husholdningene som søker. NVE anslår at det er om lag 200 nærvarmeleverandører som har kunder som omfattes av denne stønadsordningen. Fordi det antas at hver nærvarmeleverandør har en begrenset mengde kunder, og fordi det foreslås at denne bekreftelsen kun skal skje én gang pr kunde, ansees denne oppgaven som beskjeden. Nærvarmeleverandøren pålegges ikke denne oppgaven, men departementet legger til grunn at nærvarmeleverandøren vil utføre denne tjenesten for sine kunder. Nærvarmeleverandøren skal kun erklære, og kunne dokumentere, at de i hovedsak benytter varmepumper eller elkjeler til produksjon av varme (minst 75%).

7.3 For myndighetene og Enova

NVE og Enova skal sammen etablere og forvalte ordningen. NVE skal behandle søknader, fatte vedtak og føre kontroll med ordningen. Enova skal bygge opp en automatisert nettbasert søknadsmodul. I tilknytning til søknadsmodulen skal det også etableres et system for maskinell behandling og tildeling av stønad. Stønaden skal utbetales kvartalsvis av Enova.

En automatisert drift av ordningen vil redusere behovet for kostbar manuell søknadsbehandling. Det legges opp til noe administrasjon, og god informasjon og veiledning om hvilke data som må legges inn for å få en søknad behandlet. Likevel vil det være behov for noe manuell kapasitet for å ivareta søkere som av ulike grunner ikke kan benytte den automatiserte søknadsbehandlingen. I tillegg vil stikkprøvekontroll, og behandling av klager kreve en viss grad av manuell behandling. Omfanget av manuell behandling ansees likevel som lavt.

Vedtak om avgjørelse av søknad, samt vedtak om tilbakebetaling av uriktig utbetalt stønad, kan påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven.

8. Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1. Formål

Formålet med ordningen er å etablere en midlertidig søknadsbasert stønadsordning for husholdninger tilknyttet nærvarmeanlegg som opplever ekstra høye varmepriser som følge av at nærvarmeanlegget de er tilknyttet i hovedsak benytter strøm til produksjon av varme.

Til § 2. Virkeområde

Forskriften gjelder stønad for forbruk av nærvarme fra og med november 2022, til og med desember 2024. Det er kun husholdningskunder av nærvarmeanlegg som i hovedsak benytter strøm for å produsere varme, som kan søke om stønad i denne ordningen. Med i hovedsak menes nærvarmeleverandører som bruker varmpumper eller elkjeler for å produsere minst 75 % av varmen.

Varme som produseres til eget bruk omfattes ikke av denne stønadsordningen. Dersom slike anlegg benytter strøm i varmeproduksjonen, vil disse anleggene kunne omfattes av ordinær strømstønad til husholdningene.

Til § 3. Definisjoner

Bestemmelsen inneholder definisjoner på begreper som benyttes i forskriften.

Husholdningskunder av nærvarmeanlegg er privatpersoner og boligselskap som bruker nærvarme til husholdningsformål. Et boligselskap er en samlebetegnelse for eierseksjonssameier, borettslag, boligaksjeselskaper og ikke-seksjonerte boligsameier, jf. midlertidig forskrift om strømstønad §3.

Til § 4. Hvem skal søke om og få utbetalt stønad

Husholdningskundene må selv søke om stønad. Dette kan gjøres av privatpersoner eller boligselskapet. Søknadsportalen legger opp til at der nærvarmen leveres til et boligselskap, er det selskapet som søker og utbetaler støtten til de enkelte boenhetene. Søkeren skal da sikre at stønaden kun utbetales til husholdninger og ikke næringsaktører.

Til § 5. Hva det kan gis stønad til

Stønaden kan gis til husholdningskunder som kjøper nærvarme til å dekke sitt behov for varme, altså oppvarming og varmt tappevann. Stønadsordningen gjelder for det historiske varmeforbruket tilbake til 1. november 2022, og fremover i ordningens virketid, foreløpig antatt til og med desember 2024. Stortingets årlige budsjettvedtak setter rammen for ordningen.

Det gis ikke stønad til kunder som er tilknyttet nærvarmeanlegg som er prisregulerte etter energilovens §5-5, eller anlegg som mottar strømstønad etter strømstønadsloven. Det gis ikke stønad til næringsarealer, selv om disse er en del av en felles nærvarmeleveranse.

Til § 6. Vilkår for stønad

I tillegg til opplysningene fra søker, må nærvarmeleverandøren bekrefte at de i hovedsak bruker strøm for å produsere varme. Med hovedsak menes i denne sammenheng at nærvarmeleverandøren normalt benytter varmpumper eller elkjeler til å produsere minst 75% av den varmen som husholdningene kjøper målt som kWh gjennom et år.

Til § 7. Krav til søknad om stønad

Bestemmelsen beskriver hvilken informasjon søknaden om stønad må inneholde. Manglende data må fremskaffes av søkeren for at søknaden skal behandles. Søknader som mangler nødvendige informasjon vil bli avvist av systemet, og vil deretter endelig avvises eller behandles maskinelt.

Boligselskapet og husholdningskundene pålegges å angi hvor stor andel av totalt varmekjøp som benyttes til husholdningsformål, slik at det ikke gis stønad til varme til næringsarealer.

Når søkeren skal angi månedlig forbruk av nærvarme i ett år, enten 2020, 2021 eller 2022, skal søkeren selv velge det året som anses som mest representativt for sin husholdning.

Til § 8. Beregning av stønad

Det foreslås at stønaden skal beregnes på samme måte som etter strømstøndsloven § 5 første til tredje ledd. Dette betyr at det kun utbetales stønad i måneder hvor gjennomsnittlig månedlig elspotpris i det aktuelle prisområdet overstiger 70 øre per kWt eksklusive merverdiavgift. Det betyr videre at stønadsgraden vil være enten 80 eller 90 prosent, avhengig av måned.

Det foreslås at stønad etter denne ordningen baseres på månedsforbruk. Dette gjelder også ved endringer i strømstøndsloven for husholdninger, jf. Prop. 116 L (2022-2023). Stønadsgraden foreslås å være tilsvarende som etter strømstøndsordningen for husholdninger også for forbruk fra og med september 2023.

Det foreslås at det settes et forbrukstak tilsvarende som i forskrift om strømstønad, altså at det ikke gis stønad for forbruk som samlet overstiger 5000 kWt per måned per boenhet.

Med stønadsberettiget varme menes nærvarme til husholdningsforbruk som i hovedsak produseres ved bruk av strøm.

Til § 9. Stønadsmyndighet

NVE vedtar stønadene basert på elektronisk behandling av søknadene. Enova skal etablere et system for automatisk mottak og behandling av søknader. Stønaden skal bergenes månedlig og utbetales kvartalsvis fra Enova.

Vedtak fra NVE kan påklages til departementet.

Til § 10. Kontroll med vilkår og opplysningsplikt

Søkeren må opplyse NVE om endringer som i vesentlig grad påvirker fremtidige kjøp av nærvarme, eksempelvis dersom areal tidligere brukt til boareal for husholdninger omgjøres til næringsareal.

Fordi hele stønadsbehandlingen er maskinell, og hviler på egenrapporterte data, legges det opp til at NVE gjennomfører manuelle stikkprøvekontroller. Dette vil skje både overfor kundene og nærvarmeleverandørene.

Til § 11. Tilbakebetalingsplikt

Bestemmelsen beskriver at utbetaling av stønad på feilaktig grunnlag, kan medføre krav om at stønaden helt eller delvis kreves tilbakebetalt. Dersom NVE fatter vedtak om tilbakebetaling, kan vedtaket påklages etter reglene i forvaltningsloven.

Til § 12. Ikrafttredelse og opphevelse

Forskriften trer i kraft den tid departementet bestemmer. Dette vil være det tidspunkt ordningen er klar til å motta søknader. Ordningen er midlertidig, og det foreslås derfor at forskriften oppheves 1. juli 2025. Dette er tilsvarende tidspunkt strømstønadsløven er foreslått opphevet i Prop. 116 L (2022-2023).

9. Forslag til midlertidig forskrift om stønad til kunder av nærvarmeleverandører

Hjemmel: Fastsatt av Olje- og energidepartementet xx.xx. xxxx med hjemmel i Stortingets årlige budsjettvedtak, kapittel xx.xx post xx

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å etablere en midlertidig ordning for økonomisk stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg som møter ekstra høye nærvarmepriser som følge av ekstraordinære strømpriser.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder forbruk i perioden fra og med november 2022 til og med desember 2024.

Forskriften gjelder stønad til husholdningskunder av nærvarmeleverandører som i hovedsak produserer varmen ved bruk av strøm.

§ 3. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- a. *husholdningskunde*: privatperson eller boligselskap som bruker nærvarme til husholdningsformål,
- b. *boligselskap*: eierseksjonssameier, borettslag, boligaksjeselskaper og ikke-seksjonerte boligsameier,
- c. *nærvarme*: varme som leveres fra et nærvarmeanlegg,
- d. *nærvarmeleverandør*: leverandør av varme fra et nærvarmeanlegg,
- e. *nærvarmeanlegg*: fjernvarmeanlegg uten konsesjon,
- f. *fjernvarmeanlegg*: teknisk utrustning og tilhørende bygningstekniske konstruksjoner for produksjon, overføring og fordeling av varmtvann eller annen varmebærer til eksterne forbrukere.

§ 4. Hvem skal søke om og få utbetalt stønad

Husholdningskunder kan søke om stønad, og er rettmessig stønadsmottaker. Der nærvarmekunden er et boligselskap søker dette på vegne av beboerne.

Søker plikter å sørge for at stønad etter denne forskriften ikke tilfaller andre enn husholdninger.

§ 5. Hva det kan gis stønad til

Det kan etter søknad gis stønad:

- a. til å dekke kostnader knyttet til husholdningskundens varmebehov,
- b. innenfor rammene av Stortingets budsjettvedtak, og
- c. for nærvarmeleveranser fra og med november 2022 til og med desember 2024.

Det kan ikke gis stønad til:

- a. kunder av fjernvarmeleverandører som omfattes av prisregulering etter energiloven § 5-5 første ledd annet punktum,
- b. kunder som får levert varme fra varmeanlegg omfattet av stønad etter strømstøndsloven, eller
- c. forbruk knyttet til annet enn husholdningsforbruk, slik som næringsformål.

§ 6. Vilkår for stønad

For å kunne motta stønad etter denne forskrift, må kravene til søknaden, jf. § 7, være oppfylt.

Norges vassdrags- og energidirektorat må ha mottatt bekreftelse fra nærvarmeleverandøren på at minst 75% av varmeproduksjonen skjer ved bruk av varmepumper eller elkjeler.

§ 7. Krav til søknad om stønad

Søknaden om stønad må inneholde opplysninger om:

- a. søker (navn, adresse og fødselsnummer/organisasjonsnummer),
- b. nærvarmeleverandør (navn og organisasjonsnummer),
- c. hvilket nærvarmeanlegg varmen leveres fra,
- d. månedlig forbruk fra og med november 2022 og frem til søknadstidspunktet. Dersom kundeforholdet startet etter november 2022, oppgis månedlig forbruk fra oppstart av kundeforholdet,
- e. månedlig forbruk av nærvarme i et helt år. Søker kan velge å oppgi forbruket i 2020, 2021 eller 2022,
- f. hvor mye av nærvarmen som benyttes til husholdningsformål, og
- g. antall boenheter

Søknaden skal sendes på den måten Norges vassdrags- og energidirektorat bestemmer. Norges vassdrags- og energidirektorat kan bestemme at søknaden skal sendes elektronisk.

§ 8. Beregning av stønad

Det gis kun strømstønad dersom gjennomsnittlig månedlig elspotpris for i området nærvarmeanlegget er lokalisert overstiger terskelverdi.

Stønaden beregnes for hver måned etter følgende formel:

$$\text{Stønadsbeløp} = \frac{\text{støtteberettiget varme}}{\text{systemvirkningsgrad}} * (\text{gjennomsnittlig områdepris for strøm} - \text{terskelverdi}) * \text{stønadsgrad}$$

Systemvirkningsgraden er 2.

Stønadsgrad og terskelverdi følger av strømstønadsloven § 5. Fra og med forbruk i september 2023 følger stønadsgrad av strømstønadsloven § 5a. Det gis ikke stønad for forbruk som samlet overstiger 5000 kWt per måned per boenhet.

Dersom fremtidige utbetalinger av godkjente søknader overskrider budsjettammen, avkortes stønadsbeløpet fremover i tid prosentmessig likt for alle med godkjent søknad.

§ 9. Stønadsmyndighet

Norges vassdrags- og energidirektorat og Enova forvalter ordningen. Norges vassdrags- og energidirektorat treffer vedtak om tildeling av stønad og fører kontroll med ordningen.

Norges vassdrags- og energidirektorats vedtak kan påklages til departementet. Enova gjennomfører månedlig beregning og kvartalsvis utbetaling av stønad til søker.

§ 10. Kontroll med vilkår og opplysningsplikt

Søker plikter også etter innvilget søknad å opplyse om endringer hos søker som i vesentlig grad påvirker fremtidig kjøp av nærvarme.

Norges vassdrags- og energidirektorat og Riksrevisjonen kan kontrollere at vilkårene for stønad er oppfylt og kan i den forbindelse kreve at søker gir nødvendige opplysninger og dokumentasjon.

§ 11. Tilbakebetaling og stans av utbetaling

Norges vassdrags- og energidirektorat kan fatte vedtak om stans av utbetaling eller tilbakebetaling av utbetalt stønad dersom vilkårene for stønad ikke er oppfylt, eller dersom stønadmottaker ikke medvirker i forbindelse med kontroll.

Vedtaket etter første ledd kan påklages etter reglene i forvaltningsloven til departementet. Norges vassdrags- og energidirektorat kan helt eller delvis frafalle krav om tilbakebetaling.

Krav om tilbakebetaling etter første ledd forfaller til betaling tre uker etter at kravet er sendt til skyldner.

§ 12. Ikrafttredelse og opphevelse

Forskriften trer i kraft fra den tid departementet bestemmer. Forskriften oppheves 1. juli 2025.